

A tanszék egykori és jelenlegi oktatói és hallgatói, a kar oktatói és a meghívott vendégek által megtöltött tanácsteremben *Pölöskei Ferenc* egyetemi tanár, a Bölcsészettudományi Kar dékánja mondott üdvözlő szavakat és megnyitójában méltatta a tanszék félévszázados működését, kiemelte Györffy István tanári érdemeit.

Papp József docens új, részletes kutatásokra támaszkodva ismertette a hazai egyetemi fokú néprajzi oktatás történetét. A budapesti egyetemen az 1870-es évektől hirdettek különböző tematikájú magántanári néprajzi előadásokat. Később a kolozsvári, majd a debreceni és a szegedi egyetemeken is sor került hasonló kurzusok meghirdetésére. A vidéki egyetemek fejlesztésének gondolatköre vezetett oda, hogy 1929-ben Szegeden alapították meg az első magyar néprajzi tanszékét. Budapesten csak bizonyos akadályok leküzdése után létesült a most ötven esztendőes tanszék, mely 1951 óta szervezetileg két részre bomolva, mint Tárgyi Néprajzi és Folklór Tanszék végzi oktató és kutató munkáját. *Katona Imre* docens Györffy István és a folklór kapcsolatát vizsgálta meg előadásában. Györffyt a tudománytörténet mindenek előtt az anyagi kultúra újító kutatójaként tartja számon, ezért volt újszerű, hogy az előadó kiemelte, Györffy a folklórjelenségek iránt is érdeklődött, sőt nem elhanyagolható idevonatkozó publikációs tevékenysége sem.

A következő három előadás az ülésszak alcímének megfelelően („A néprajz és társtudományai”) egy-egy rokon szakterületet képviselő tárgyról szól. *Orosz István* egyetemi tanár, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja sorozatnyi példával illusztrálva arról beszélt, hogy a történettudomány és a néprajz milyen kölcsönös ösztönző hatásokat adott és ad egymásnak. *Czine Mihály* egyetemi tanár Györffy és Móricz Zsigmond személyes kapcsolatát idézte föl, egyúttal párhuzamba állította a két világháború közötti magyar szellemi élet e két jelentős alakját. Végül *Juhász Dezső* adjunktus a néprajz és a nyelvtudomány egy lehetséges kapcsolódási pontjáról, a tájnevek vizsgálatáról tartott előadást.

Az ülésszakot *Pölöskei Ferenc* zárta le. Ugyanő javasolta, hogy az elhangzott előadásokat külön kiadványban összegyűjtve az egyetem jelentesse meg.

K. L.

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének (AHEA) kilencedik konferenciája
1984. május 3–6.

Az Ohio State University volt a színhelye az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete kilencedik konferenciájának. Az Egyesület a magyar nyelv, irodalom, történelem, néprajz, művészetek és természettudományok tanítóinak, tanárainak, művelőinek, terjesztőinek és kutatóinak tudományos társasága, amely 1975 óta mozdítja elő konferenciákon és kiadványokon keresztül amerikai, kanadai és magyarországi fórumokon a magyarságtudományok művelésének ügyét.

Az Egyesület kilencedik konferenciáját *Pereszlényi Pintér Márta*, az Ohio állami egyetem nyelv és irodalom professzora, a konferencia szervezője, a házigazda, *Leon I. Twarog*, az egyetem Szlavisztikai és Kelet-Európai Tanulmányok Központjának igazgatója, a tanszék vezetője, és *Horváth János*, az Indianapolis-i Butler egyetem közgazdász professzora, az Egyesület 1982–1984. évi elnöke nyitotta meg.

A konferencia amerikai, kanadai, magyarországi és más országokból jött résztvevői csütörtök estétől szombat estig több jelentős magyar témát vizsgáltak, vitattak meg.

A megnyitó kerekasztal beszélgetést *Bíró Béla*, a Pittsburgh-i United Technology Center munkatársa vezette, résztvevői az észak-amerikai magyarság-megtartás módozatait elemezték: *Bártfay Artúr* a Nyolcadik Törzs és a William Penn alapítványok munkáját, *Kántor Pál* lelkes a református egyházak jelentőségét, *Sass Márton* a Magyar Baráti Közösség (Itt–Ott) tevékenységét és *Bisztray György*, a torontoi egyetem magyar tanszékének vezetője a tanszék programjait.

A mai magyar irodalom témáit több előadás is taglalta *Basa Molnár Enikő*nek, a Washington-i kongresszusi könyvtár munkatársának vezetésével. *Bisztray György* a kanadai magyar irodalomról, *Boros-Kazai András*, az Indiana egyetem kutatója a budapesti Mozgó Világ című folyóirattal történt hivatalos intézkedések körülményeiről és következményeiről, *Nagy Károly*, a Middlesex és a Rutgers egyetem szociológia professzora a mai felvidéki, erdélyi és magyarországi szociográfiai irodalomról tájékoztatta a résztvevőket.

A magyar kisebbségek helyzetét *Ludányi András*, az Ohio Northern egyetem politológusa vezetésével elemezték az előadók. *Hámos László*, a Hungarian Human Rights Foundation (CHRR) egyik vezetője az erdélyi „szamizdat” irodalmat ismertette. *Várdy Béla*, a Duquesne egyetem történész professzora a kárpátaljai magyarok helyzetét mutatta be, *Sozán Mihály*, a Slippery Rock egyetem antropológia professzora a burgenlandi magyarok jövőjéről beszélt.

A magyar nyelv és kultúra külföldi megtartásának témakörét a tudományok és a gyakorlati pedagógia jegyében vizsgálták az előadók. *Böröcz József* budapesti tanár, az Albany, Louisiana-i iskola, az Anyanyelvi Konferencia által támogatott nyelvtanító programjának ez évi oktatója „A magyar mint idegen nyelv tanítása gyermekeknek” címmel tartott előadást, *Pereszlényi Pintér Márta* és *Ludányi Nádas Julianna*, az Ohio Northern egyetem tanára készülő, egyetemi szintű nyelvtanító programjukat ismertették, *Falkné Bánó Klára*, budapesti nyelvtanár a Rutgers egyetemen végzett magyar két-nyelvűségi kutatásairól számolt be.

Bödy Pál, a Pittsburgh-i városfejlesztési hivatal munkatársa vezette azt az ülészakot, amely ugyancsak a külföldi magyarság témáival foglalkozott. *Brunauer Dalma*, a Clarkson egyetem irodalom professzora Edward Newhouse íróról, *Rose Stein*, a Columbia egyetem kutatója az egyetem „oral history” programjának magyar vonatkozásairól, *Bíró Ruth*, a Duquesne egyetem tanára készülő magyar–angol gyermek-lexikonjáról, *Bödy* professzor pedig az amerikai magyar csoportok, intézmények jelenéről és jövőjéről beszélt. *Boros-Kazai András* ismertette azt a készülő magyar nyelvkönyvet, amelyet *Boros-Kazai Mária*val most rendeznek sajtó alá.

A természettudományi ülészakot *Bártfay Artúr*, az Ohio állami egyetem munkatársa vezette. *Somráty–Stone Helene*, a Southern California egyetem tanára, *Csetri Csaba*, az Ohio egyetemi klinika pszichiáter professzora és *Botar Olivér*, a Toronto egyetem tanára voltak a szekció előadói.

Megalakult a konferencián az Amerikai Magyar Könyvtárosok Egyesülete is, a Tanárok Egyesülete szakosztályaként. Az Egyesület másik szakosztálya a Passaic-i Amerikai Magyar Folklor Központ, amely néprajzi múzeumot tart fenn, néptánc programokat szervez és kiadja a Karikázó című folyóiratot.

A konferencia közös ülészekokat is rendezett az Ohio egyetem „Midwest Slavic” konferenciájával, amelyet a szlavisztikával és a kelet-európai tanulmányokkal foglalkozó amerikai kutatók és professzorok tizenkettedik konvenciójaként szintén május 4-én és 5-én rendeztek. A közös ülészekokon a két konferencia résztvevői két magyar témával foglalkozó előadás-csoportot hallottak. Az egyiket *Kovrig Bence*, a Toronto egyetem professzora vezette „Magyarország 1984-ben” címmel, amelyen *Horváth János* a gazdasági élet sikereiről és gondjairól, *Nagy Károly* a társadalmi problémákról: a népesség fogyásáról, az öngyilkosságról, az alkoholizmusról és a szegénységről, *Bisztray György* pedig az irodalom és a politika közti feszültségekről beszélt. A másik közös ülészek témája a kisebbségek helyzete volt: *Veress Bulcsú*, Washington-i szenátusi asszisztens az erdélyi magyarság, *Ludányi András* pedig a moldvai csángók helyzetét elemezte.

A konferencia esti előadásait felkért vendégek tartották. *Jankovics József* budapesti irodalomtörténész, a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság megbízott főtitkár-helyettese Bethlen Mihály-kutatásai kapcsán az első magyar emigránsokról beszélt, akik a XVII. századi Angliában és Hollandiában latin és keleti nyelvek tanításával kerestek megélhetést, valamint a Filológiai Társaság munkásságáról tájékoztatott. *Vásárhelyi Miklós*, Columbia egyetemi vendégprofesszor, a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének tudományos munkatársa a mai magyar gazdasági reformprogram 1946-os, 1953-as és 1956-os eredőit ismertette. *Monoszló Dezső*, Bécsben élő író felolvasta egy elbeszélését és felesége előadta az író néhány versét. *Márer Pál*, az Indiana egyetem tanszékvezető közgazdász professzora a magyar gazdasági élet jelenét és kilátásait taglalta.

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete kilencedik konferenciáját az Egyesület újonnan megválasztott elnöke: *Pereszlényi Pintér Márta* zárta be.

P. P. M.